

PROGRAM
USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
NA TERENIE
GMINY LUTOCIN
NA LATA 2011-2032

Spis treści:

1. Wprowadzenie.
2. Cel i zadania programu.
3. Szkodliwość azbestu.
4. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.
5. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.
6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Lutocin.
7. Metody realizacji programu.
8. Koszty realizacji programu.
9. Podsumowanie.
10. Załączniki.

1. Wprowadzenie

Azbest jako minerał użytkowy jest znany od czasów starożytnego Rzymu. Jego wykorzystywanie w technice na masową skalę rozpoczęło się jednak dopiero od połowy ubiegłego wieku. Unikatowe właściwości fizyczne (przede wszystkim niepalność i termoizolacyjność) sprawiły, że znalazł on zastosowanie w budownictwie, motoryzacji, chemii, przemyśle maszynowym, włókienniczym i wielu innych. Azbest służył do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. Trwałość płyt azbestowo - cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnikając do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. Wzrost popularności azbestu w Polsce nastąpił w latach 1960-1970. W okresie szczytu popularności do Polski importowano 100 tys. ton azbestu rocznie. Sprowadzany był głównie z byłego Związku Radzieckiego i Kanady. Powszechne stosowanie wyrobów z zawartością azbestu w Polsce było spowodowane stosunkowo niską ceną dużą stabilnością termiczną, znaczną odpornością chemiczną oraz brakiem informacji o szkodliwości azbestu. Dziś jednak wiadomo, że azbest szkodliwy jest dla zdrowia i dlatego produkcja oraz stosowanie azbestu zostały zakazane co reguluje Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20 z późniejszymi zmianami). Szacuje się że na terenie całego kraju znajduje się 15,5 mln ton wyrobów zawierających azbest. Ze względu na zagrożenia, jakie stwarzają powinny zostać usunięte ze wszystkich obiektów w kraju do 2032 r. Stąd też wynika konieczność opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Lutocin. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, które Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków i budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykorzystaniem.

2. Cele i zadania programu

Podstawowym celem Programu jest usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Lutocin.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjęty przez Radę Ministrów dnia 14 maja 2002 r. zakłada, że całkowita likwidacja azbestu zakończy się w 2032 r. Do tego czasu wszystkie wyroby zawierające azbest powinny zostać umieszczone na odpowiednio przygotowanych składowiskach, gdyż azbest przechowywany w odpowiednich warunkach nie stanowi zagrożenia dla ludzi. Usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest spowoduje wyeliminowanie szkodliwego wpływu i niebezpiecznych dla zdrowia skutków działania azbestu.

Program zakłada realizację następujących zadań:

1. Utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.
2. Edukację mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania. Zadanie to będzie realizowane poprzez informacje zamieszczone na stronach internetowych i tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Lutocin.
3. Mobilizowanie właścicieli budynków i obiektów przemysłowych do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez:
  - informowanie o szkodliwości wyrobów zawierających azbest,
  - informowanie o możliwościach otrzymania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu
  - udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom na temat realizacji programu.
4. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych.
5. Zapoznanie i pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu.
6. Składanie okresowych sprawozdań z realizacji programu.
7. Okresowa weryfikacja i aktualizacja Programu.

3. Szkodliwość azbestu

Azbest jest nazwą handlową grupy minerałów włóknistych. Azbest staje się zagrożeniem dla zdrowia, gdy dojdzie do korozji lub uszkodzenia wyrobów zawierających azbest (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie). Wówczas uwalniane są do powietrza włókna azbestu, które mogą zostać przeniesione przez układ oddechowy do płuc. Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią zagrożenia dla zdrowia. Zagrożenie jednak pojawia się wtedy, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych. Dlatego istotne znaczenie dla wielkości poziomu zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu, jakie powstają podczas prac demontażowych ma:

- zasada obniżania emisji pylenia przez nawilżanie wyrobu przed i w trakcie demontażu
- zaniechanie w miarę możliwości obróbki i destrukcji mechanicznej
- nie posługiwanie się narzędziami napędzanymi elektrycznie
- zachowanie staranności i dokładności wszelkich czynności przy demontażu

Demontaż pokryć cementowo- azbestowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi (Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest /Dz. U. z 2004 r., nr 71, poz. 649 z późniejszymi zmianami/. Wielkość zagrożenia zdrowia uzależniona jest od rodzaju azbestu, wielkości włókien i ich stężenia w powietrzu oraz czasu narażenia. Im więcej włókien azbestu wdychanych jest do układu oddechowego, tym większe jest ryzyko choroby. Choroby mogą wystąpić nawet po 30 latach od momentu kontaktu z pyłem azbestowym. Pierwsze objawy mogące sygnalizować chorobę to ból w klatce piersiowej, silny kaszel i duszności.

4. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity - Dz.U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20) wprowadzono na terenie Polski

zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. W następnych latach wprowadzono szereg aktów prawnych regulujących sprawy związane z postępowaniem z wyrobami zawierającymi azbest oraz z ich usuwaniem.

Najważniejsze przepisy prawne regulujące wymagania, zasady użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest to:

1. Ustawa z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150 - tekst jednolity z późniejszymi zmianami),
2. Ustawa z dnia 21 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami),
3. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity - Dz. U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20),
4. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami),
5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (DZ. U. z 2011 r., Nr 8, poz. 31 – tekst jednolity z późniejszymi zmianami)
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 71, poz. 649),
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz program szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 r., Nr 216, poz. 1824),
8. Uzupełnieniem aktów prawnych jest „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy powiaty i województwa.

Polskie prawodawstwo określa wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości.

Obowiązki gminy:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie, w tym azbestu
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi, w tym odpadami zawierającymi azbest

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych i innych miejscach zawierających azbest
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub uszkodzenia
- sporządzenie inwentaryzacji i przedłożenie wójtowi gminy (osoby fizyczne) a marszałkowi województwa (przedsiębiorcy) informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu jego wykorzystywania, oraz informacji o wyrobach zawierających azbest a wykorzystywanie jego zostało zakończone.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących w zakresie bezpieczeństwa i higieny przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest
- opracowanie szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca występowania w sposób określony w § 8 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest
- złożenie właścicielowi, użytkownikowi lub zarządcy nieruchomości pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu

azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych

9. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, azbest zaliczony został do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności. Ustawa nakłada na wykorzystujących wyroby zawierające azbest obowiązek sporządzania i przedkładania marszałkowi województwa (dotyczy przedsiębiorców) lub wójtowi (dotyczy osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) corocznej aktualizacji informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone (załączniki nr 1 i 2). Wójt zobowiązany jest do przedkładania marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu w terminie do dnia 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy.

5. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Usuwanie wyrobów zawierających azbest i sposób postępowania z nimi regulują przepisy prawne. Zawarte są one w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649).

Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstaną odpady niebezpieczne.

Prace, które będą wykonywane przy naprawie wyrobów zawierających azbest lub prace związane z usuwaniem azbestu powinny być zgłoszone właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego.

Wykonawca prac polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest

zobowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
3. umieszczenia tablic ostrzegawczych o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”,
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających emisję azbestu do środowiska.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu oraz zminimalizować pylenie.

Zapewnienie powyższego wymaga:

1. nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
2. demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzenia (łamania, kruszenia, cięcia, szlifowania, itp.) tam, gdzie jest to technicznie możliwe,
3. odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Demontaż wyrobów zawierających azbest związany jest z procesem powstawania odpadów. Jediną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych. Na terenie województwa mazowieckiego składowisko odpadów niebezpiecznych znajduje się w miejscowości Rachocin gm. Sierpc, pod zarządem Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc.

Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości (Art. 11 Ustawy o odpadach). Poważną jednak przeszkodą jest brak środków finansowych, co utrudnia większości właścicielom podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu. Zmiana pokrycia dachowego to zdjęcie istniejącego pokrycia, utylizacja szkodliwych wyrobów a także położenie nowego pokrycia dachowego. Wiąże się to z dużymi wydatkami, a brak środków finansowych uniemożliwia większości właścicielom nieruchomości podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu.

Pomoc finansowa udzielona mieszkańcom ze źródeł zewnętrznych na sfinansowanie kosztów usuwania, transportu i unieszkodliwiania powstałych odpadów spowoduje przyspieszenie procesu usuwania wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie Gminy Lutocin.

6. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Lutocin

Mieszkańcy Gminy Lutocin złożyli do Wójta gminy informacje o ilości, rodzaju i miejscu występującego azbestu. Na podstawie tych informacji określono ilość i rodzaj występującego na terenie 21 sołectw Gminy Lutocin. Występujący azbest to płyty azbestowo- cementowe faliste i płaskie którymi pokryte są dachy budynków mieszkalnych, gospodarczych garaży itp. Z informacji złożonych przez mieszkańców Gminy Lutocin do dnia 31 maja 2011 r. wynika że na terenie gminy znajduje się 399345 m² płyt falistych cementowo- azbestowych i 120389,5 m² płyt płaskich cementowo- azbestowych. Zebrane informacje przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest	Jednostka miary	Ilość	Uwagi
1	Płyty faliste	Gmina Lutocin	m ²	399345	Na podstawie złożonych informacji przez mieszkańców gminy (w tym rolnicy)
2	Płyty płaskie	Gmina Lutocin	m ²	120389,5	Na podstawie złożonych informacji przez mieszkańców gminy (w tym rolnicy)
Zestawienie w rozbiciu na poszczególne miejscowości					
1	Płyty faliste	Boguszewiec	m ²	13909	
	Płyty płaskie		m ²	5668	

2	Płyty faliste	Chrapoń	m ²	33296	
	Płyty płaskie		m ²	1958	
3	Płyty faliste	Chromakowo	m ²	18205,5	
	Płyty płaskie		m ²	5609,5	
4	Płyty faliste	Dębówka	m ²	18993	
	Płyty płaskie		m ²	2897	
5	Płyty faliste	Elżbiecin	m ²	5692	
	Płyty płaskie		m ²	898	
6	Płyty faliste	Felcyn	m ²	21029	
	Płyty płaskie		m ²	982	
7	Płyty faliste	Głęboka	m ²	4966	
	Płyty płaskie		m ²	716	
8	Płyty faliste	Jonne	m ²	43191	
	Płyty płaskie		m ²	6121	
9	Płyty faliste	Lutocin	m ²	65049	
	Płyty płaskie		m ²	8063	
10	Płyty faliste	Mojnowo	m ²	11322	
	Płyty płaskie		m ²	14270	
11	Płyty faliste	Obręb	m ²	11222	
	Płyty płaskie		m ²	7921	
12	Płyty faliste	Parlin	m ²	6238	
	Płyty płaskie		m ²	2924,5	
13	Płyty faliste	Pietrzyk	m ²	21598	
	Płyty płaskie		m ²	3339	
14	Płyty faliste	Przeradz Mały	m ²	9602,5	
	Płyty płaskie		m ²	5892	
15	Płyty faliste	Przeradz Nowy	m ²	6200	
	Płyty płaskie		m ²	2894	
16	Płyty faliste	Przeradz Wielki	m ²	11497,5	
	Płyty płaskie		m ²	4373	
17	Płyty faliste	Psota	m ²	3831	
	Płyty płaskie		m ²	2485	
18	Płyty faliste	Seroki	m ²	23940	
	Płyty płaskie		m ²	10578	
19	Płyty faliste	Siemcichy	m ²	16333,5	
	Płyty płaskie		m ²	7000	

20	Płyty faliste	Swojęcín	m ²	29040	
	Płyty płaskie		m ²	21107,5	
21	Płyty faliste	Szczypiornia	m ²	1965	
	Płyty płaskie		m ²	87	
22	Płyty faliste	Szóniec	m ²	10371	
	Płyty płaskie		m ²	4151	
23	Płyty faliste	Zimolza	m ²	11854	
	Płyty płaskie		m ²	455	

Należy podkreślić że są to informacje od mieszkańców Gminy Lutocin (w tym rolnicy)

7. Metody realizacji programu

Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest będzie procesem długofalowym ograniczonym możliwościami finansowymi.

Program jest elastyczny i otwarty. Uczestnikami będą mieszkańcy Gminy Lutocin. Informacja o programie jest ogólnie dostępna. Informacje o programie będą na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy oraz na stronie internetowej gminy. Informacje będą również przekazywane przez sołtysów i na zebraniach wiejskich.

W ramach edukacji mieszkańców na stronie internetowej gminy zostanie umieszczona zakładka w której znajdować będzie się informacja o aktach prawnych dotyczących obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, zawierać będzie wzory wniosków na dofinansowanie odbioru i składowanie odpadów, a także informacje o kolejnych działaniach gminy podjętych w celu usuwania azbestu.

Realizacja Programu jest procesem długofalowym w związku z czym zakłada się jego aktualizacje celem dostosowania do zmieniających się warunków prawnych, finansowych i możliwości realizacyjnych.

Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, następował będzie na wniosek właściciela, zarządzającego lub władającego nieruchomością. Wniosek (załącznik nr 3) znajdował będzie się na stronie internetowej Urzędu Gminy, w pok. Nr 4 w Urzędzie Gminy w Lutocinie, a także u sołtysów. Odbiór odpadów następował będzie w kolejności złożonych wniosków i przygotowania odpadów do odbioru. Wnioski przyjmowane będą od dnia 1 października 2011 roku. Odbiorem

Odpadów zawierających azbest zajmie się firma wyłoniona w drodze przetargu ogłoszonego przez Gminę Lutocin. Termin odbioru odpadów z terenu nieruchomości uzgadnia przedstawiciel firmy z właścicielem nieruchomości. Przy odbiorze odpadów z nieruchomości sporządzony będzie protokół odbioru - Wzór stanowi załącznik Nr 4 oraz karta przekazania odpadu - Wzór nr 5 w trzech egzemplarzach – jeden dla odbierającego odpady, drugi dla właściciela odpadu, trzeci dla Gminy Lutocin.

8. Koszty realizacji programu

Dla oszacowania kosztów realizacji przedsięwzięcia przyjęto ilości według złożonych przez mieszkańców informacji do Wójta Gminy Lutocin o ilości występującego azbestu na terenie Gminy Lutocin. Szacunkowa ilość tych wyrobów wynosi 399345 m² płyty faliste oraz 120389,5 m² płyty płaskie. Średni koszt demontażu transportu i składowania 1m² płyt azbestowo- cementowych wynosi 70 zł brutto za tonę, to całkowity koszt usunięcia zgłoszonych wyrobów wyniesie:

Płyty faliste - 399345 m² x 18 kg x 70 zł/t = 7188 t x 70 zł/t = 503160 zł

Płyty płaskie – 120389,5 m² x 15 kg x 70 zł/t = 1806 t x 70 zł/t = 126420 zł

Realizacja programu potrwa do 2032 roku, czyli 21 lat. Płyty azbestowo- cementowe znajdujące się na terenie Gminy Lutocin w ilości ok. 519734,5 m² będą usuwane średnio rocznie w ilości 24,75 tys. m². Zatem średni roczny koszt usunięcia wyrobów zawierających azbest wynosił będzie 30000 zł.

Założono że gmina na realizację programu pozyskiwać będzie dotacje z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Realizacja zadania będzie możliwa dopiero po uzyskaniu dofinansowania z WFOŚiGW w Warszawie. W przypadku uzyskania kwoty mniejszej od wnioskowanej, zmniejszy się koszt i zakres zadania.

9. Podsumowanie

Wyroby zawierające azbest nie powinny być już stosowane w budownictwie, mimo to jeszcze będzie zdarzało się że będzie on elementem stosowanym w wielu obiektach. Obecność wyrobów zawierających azbest zastosowanych w budynkach nie jest szkodliwa, dopiero w wyniku uszkodzeń i nieprawidłowego obchodzenia się z tymi wyrobami pojawia się niebezpieczeństwo w postaci emisji włókien azbestowych do powietrza. Dlatego przy usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu ważne jest, aby prace te wykonywały wyspecjalizowane i uprawnione firmy, co pozwoli eliminować niebezpieczeństwo wynikające z nieprawidłowego prowadzenia prac.

Wprowadzenie w życie programu pozwoli na podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń jakie niesie za sobą stosowanie wyrobów zawierających azbest. Przewiduje się że nastąpi więcej zgłoszeń dotyczących występowania azbestu, co pozwoli lepiej oszacować ilość występującego azbestu, lepiej zaplanować środki potrzebne do wydania na ten cel, a przede wszystkim pozwoli stopniowo eliminować wyroby zawierające azbest co jest celem głównym programu.